

Sygn. akt VIII Ga 66/14

## POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2014 r.

**Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy**

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSO Agnieszka Woźniak

Sędziowie: SO Piotr Sałamaj (spr.)

SR del. Rafał Lila

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Witkowska

po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2014 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z wniosku Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego w S.

przy udziale (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o zmianę wpisu

na skutek apelacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego Szczecin - Centrum w Szczecinie dnia 28 listopada 2013 r., sygnatura akt SZ XIII Ns -Rej. KRS (...)

uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu Szczecin - Centrum w Szczecinie do ponownego rozpoznania.

SSO Piotr Sałamaj SSO Agnieszka Woźniak SSR del. Rafał Lila

Sygn. akt VIII Ga 66/14

## UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 listopada 2013 r. (sygn. akt SZ XIII Ns-Rej. KRS (...)) Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie, po rozpoznaniu skargi na postanowienie referendarza sądowego, oddalił wniosek Naczelnika (...) Urzędu Skarbowego o zmianę wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym, celem wpisu do Rejestru zaległości/należności podatkowej od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S..

Sąd wskazał, że wnioskodawca reprezentowany przez radcę prawnego w dniu 27.06.2013 r. złożył opisany wniosek wraz z którym przedłożył dokumenty m.in. w postaci zakresu obowiązków, zadań, kompetencji i odpowiedzialności pracownika dotyczący E. K., aktu powołania A. T. na stanowisko Naczelnika (...) US w S. oraz tytuł wykonawczy nr (...) z dnia 4.02.2013 r. z załącznikami. Wszystkie ww. dokumenty zostały przedłożone w formie odpisów poświadczonych za zgodność z oryginałem przez radcę prawnego, będącego pełnomocnikiem wnioskodawcy.

Postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2013 r. referendarz sądowy wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia braków poprzez złożenie w oryginale, bądź w poświadczonych urzędowo (tj. notarialnie lub przez organ, który wydał dokument) odpisach upoważnienia do wystawiania tytułów wykonawczych udzielonego E. K. przez Naczelnika (...) Urzędu

Skarbowego w S. A. T. oraz tytułu wykonawczego (...) (wraz z załącznikami) w terminie 7 dni od daty doręczenia wezwania, pod rygorem oddalenia wniosku.

Pismem z dnia 9.09.2013 r. pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że do wniosku o wpis zmiany do rejestru przedsiębiorców pełnomocnik dołączył stosowne dokumenty z poświadczeniem przez pełnomocnika – radcę prawnego zgodności tych odpisów z oryginałami. Przywołując treść przepisu art. 129 § 3 k.p.c. podniósł, że uczynił już wcześniej zadość dyspozycji Sądu zawartej w postanowieniu z dnia 22 sierpnia 2013 r.

Postanowieniem z dnia 14 października 2013 r. referendarz sądowy oddalił wniosek o wpis. W uzasadnieniu wskazał, że sąd rejestrowy nie podziela stanowiska pełnomocnika wnioskodawcy zawartego w piśmie z dnia 9.09.2013 r., albowiem tytuł wykonawczy stanowi podstawę wpisu do Rejestru, zatem powinien spełniać wymóg określony w art. 694<sup>4</sup> k.p.c. Referendarz sądowy zauważył, że zgodnie z powszechnie przyjętym piśmiennictwem dotyczącym przytoczonego przepisu, uprawnionym do urzędowego poświadczenia dokumentów, na których podstawie dokonuje się wpisu do KRS jest przede wszystkim notariusz (a w określonych sytuacjach także konsul). W ocenie referendarza sądowego pełnomocnik strony, będący radcą prawnym nie może poświadczать za zgodność z oryginałem dokumentów, na podstawie których dokonuje się wpisu do KRS. W takim przypadku nie może mieć zastosowania art. 129 § 3 k.p.c.

Pełnomocnik wnioskodawcy wniósł skargę na powyższe orzeczenie referendarza sądowego, którą zaskarżył orzeczenie w całości oraz zarzucił naruszenie art. 129 § 2 i 3 k.p.c. i art. 694<sup>4</sup> § 1 k.p.c. przez błędne przyjęcie, że przedłożone sądowi odpisy dokumentów z poświadczeniem przez pełnomocnika - radcę prawnego - zgodności tych odpisów z oryginałami, nie stanowią poświadczonych urzędowo dokumentów w rozumieniu art. 694<sup>4</sup> § 1 k.p.c. Pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

W uzasadnieniu skargi pełnomocnik wnioskodawcy wskazał, że referendarz sądowy nie uwzględnił zmian wprowadzonych do art. 129 k.p.c. przez ustawę z dnia 23 października 2009 r. o zmianie ustaw w zakresie uwierzytelniania dokumentów. Powołując się na uzasadnienie projektu ww. ustawy pełnomocnik wnioskodawcy podniósł, że istotą zmiany art. 129 § 2 i 3 k.p.c. jest odformalizowanie postępowania cywilnego poprzez racjonalizację istniejącego obowiązku dołączenia do akt sprawy dokumentów oryginalnych lub odpisów notarialnych, natomiast poświadczony przez pełnomocnika odpis dokumentu ma charakter dokumentu urzędowego w tym znaczeniu, że potwierdza w nim z mocą dokumentu urzędowego istnienie dokumentu oryginalnego o takiej samej treści jak uwierzytelniony odpis.

Sąd Rejonowy po rozpoznaniu skargi stwierdził jej bezzasadność. Sąd stwierdził, że kwestią wymagającą rozważenia w sprawie było czy przedłożone przez pełnomocnika wnioskodawcy dokumenty z załącznikami poświadczone za zgodność z oryginałem przez radcę prawnego, będącego pełnomocnikiem wnioskodawcy, spełniają wymogi z art. 694<sup>4</sup> § 1 k.p.c. i ustalenie w jakim stosunku pozostają względem siebie przepisy art. 129 § 1 i 2 k.p.c. oraz 694<sup>4</sup> § 1 k.p.c.

Zgodnie z art. 129 § 2 k.p.c. zamiast oryginału dokumentu strona może złożyć odpis dokumentu, jeżeli jego zgodność z oryginałem została poświadczona przez notariusza albo przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcę Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. Zawarte w odpisie dokumentu poświadczenie zgodności z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika strony będącego adwokatem, radcą prawnym, rzecznikiem patentowym lub radcę Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa ma charakter dokumentu urzędowego (§ 3). Sąd zauważył, że przytoczony przepis został umiejscowionym w tytule VI „postępowanie” księgi pierwszej „proces”.

Stosownie do treści art. 694<sup>1</sup> § 1 k.p.c. przepisy działu VI „postępowanie rejestrowe” tytułu II „przepisy dla poszczególnych rodzajów spraw” księgi drugiej „postępowanie nieprocesowe” stosuje się do postępowania w sprawach o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego (sprawach rejestrowych). Wśród przepisów normujących postępowanie w sprawach rejestrowych znajduje się m.in. art. 694<sup>4</sup> § 1 k.p.c., który określa wymogi jakie powinny spełniać dokumenty stanowiące podstawę wpisu do rejestru. Sąd rejestrowy orzekając w postępowaniu rejestrowym

stosuje przepisy dotyczące postępowania nieprocesowego, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 7 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, Dz.U. z 2013, Nr 1203, tekst jednolity). Z powyższego wynika, że przepisy dotyczące procesu sąd rejestrowy stosuje tylko wówczas, gdy ma ku temu podstawę prawną.

Sąd stwierdził, że sąd rejestrowy dokonując oceny wymagań formalnych wniosku o wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym stosuje w pierwszej kolejności przepisy dotyczące postępowania rejestrowego. Skoro więc art. 694<sup>4</sup> § 1 k.p.c. reguluje kwestię wymogów formalnych dokumentów stanowiących podstawę wpisu, należy potraktować go jako przepis nadrzędny w stosunku przepisu art. 129 k.p.c., który wobec braku wyraźnej ku temu podstawy prawnej nie może znaleźć zastosowania w postępowaniu rejestrowym. W świetle zaś art. 694<sup>4</sup> § 1 k.p.c. dokumenty poświadczone za zgodność z oryginałem przez radcę prawnego, będącego pełnomocnikiem wnioskodawcy nie mogą stanowić podstawy wpisu w rejestrze. Podstawę wpisu w rejestrze mogą bowiem stanowić bądź oryginały dokumentów, bądź ich odpisy poświadczone za zgodność z oryginałem przez notariusza, urząd wydający dokument, a w określonych sytuacjach przez konsula. Zgodnie z art. 79 pkt 2 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (Dz.U. z 2008, Nr 189, poz. 1158 tekst jedn.; dalej: pr. not.) czynnością notarialną jest sporządzanie poświadczeń. Z art. 96 pr. not. wynika z kolei, że notariusz poświadcza zgodność odpisu, wyciągu lub kopii z okazanym dokumentem. Analogiczne kompetencje posiada konsul zgodnie z art. 19 ust. 1 w zw. z ust. 5 ustawy z 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsułów Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 215, poz. 1823 ze zm.), z tym że dokonuje takich czynności jedynie na wniosek obywateli polskich lub właściwych organów Rzeczypospolitej Polskiej albo na wniosek jakiegokolwiek osoby, jeżeli mają one wywrzeć skutek prawny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Kompetencje do uwierzytelniania dokumentów posiadają także inne podmioty, o ile ich czynności w danym zakresie mają znaczenie urzędowe, a co za tym idzie – moc dowodowa dokumentu nie będzie budzić wątpliwości (por. postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 28 stycznia 2004 r., sygn. akt VIII GCa 188/03). Taka właśnie sytuacja ma miejsce w przypadku dokumentów wystawianych przez Urząd Skarbowy i poświadczenia tych dokumentów za zgodność z oryginałem. Szereg przepisów normujących działalność organów skarbowych (np. ustawa z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędach i izbach skarbowych, Dz. U. 2004, Nr 121, poz. 1267 tekst jedn.) daje podstawę do przyjęcia, że Urząd Skarbowy realizuje zadania Państwa w zakresie m.in. ustalania lub określania i poboru podatków oraz niepodatkowych należności budżetowych, wykonywania kontroli podatkowej oraz egzekucji administracyjnej należności pieniężnych.

R. legis rygorystycznych wymogów w zakresie dokumentów stanowiących podstawę wpisu stanowi potrzeba zapewnienia jak największej wiarygodności tych dokumentów. Podkreślić należy, że postępowanie rejestrowe jest postępowaniem wysoce sformalizowanym, co oznacza, że wpis może nastąpić tylko w razie spełnienia przez wnioskodawcę wszystkich warunków przewidzianych przez ustawodawcę do jego dokonania. Postępowanie rejestrowe ma bowiem charakter publicznoprawny, a wpisy dokonane w Krajowym Rejestrze Sądowym korzystają z domniemania prawdziwości (art. 17 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym).

Zdaniem Sądu brak jest także podstaw do zastosowania art. 129 k.p.c. w postępowaniu rejestrowym na mocy art. 13 § 2 k.p.c. W przypadku art. 129 k.p.c. złożenie urzędowego odpisu zastępuje złożenie oryginału, przy czym sąd i tak zawsze może zażądać złożenia oryginału. Ponadto celem ustawy z 23 października 2009 r. o zmianie ustaw w zakresie uwierzytelniania dokumentów (Dz.U. z 2009, Nr 216, poz. 1676 ze zm.), która wprowadziła omawiane zmiany do k.p.c., było: „umniejszenie uciążliwości polegającej na konieczności wyzbycia się przez strony postępowania, często na długi czas dokumentów oryginalnych albo poniesienia kosztów ich notarialnego uwierzytelniania bądź uzyskania ich urzędowych odpisów” (uzasadnienie do projektu zmiany ustaw w zakresie uwierzytelniania dokumentów, druk sejmowy nr 2064 z 19 maja 2009 r., s. 1). Tymczasem dokumenty, które są składane w ramach postępowania rejestrowego, powstają na potrzeby tego postępowania. Nadto, przedmiotowa zmiana miała na celu ułatwienie stronom realizacji zasady kontradyktoryjności, właściwej dla procesu cywilnego.

Sąd Rejonowy, dzieląc argumentację przedstawioną przez referendarza sądowego w uzasadnieniu postanowienia z dnia 14 października 2013 r. wskazał, że stanowisko to jest także prezentowane przez przeważającą część doktryny prawniczej.

Apelację od całości powyższego orzeczenia wniósł wnioskodawca, zarzucając mu naruszenie art. 129 § 2 i 3 k.p.c. i art. 694<sup>4</sup> § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że przedłożone Sądowi odpisy dokumentów poświadczone za zgodność z oryginałami przez pełnomocnika – radcę prawnego nie stanowią poświadczonych urzędowo dokumentów w rozumieniu art. 694<sup>4</sup> §1 k.p.c.

Podnosząc powyższy zarzut apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W uzasadnieniu apelacji wskazano, że zamierzonym skutkiem wprowadzenia do systemu prawnego art. 129 k.p.c. było szersze niż dotychczas umożliwienie uwierzytelniania odpisów przez profesjonalnych pełnomocników stron postępowania, reprezentujących zawody zaufania publicznego. Odwołując się do treści art. 13 § 2 k.p.c. skarżący wskazał, że przepis art. 129 § 2 i 3 k.p.c. znajduje zastosowanie także w postępowaniu rejestrowym. Poruszył też kwestię znaczenia poświadczenia podkreślając, że umieszczenie poświadczenia potwierdza z mocą dokumentu urzędowego istnienie dokumentu oryginalnego o takiej samej treści, co poświadczony odpis.

### ***Sąd Okręgowy zważył, co następuje:***

Apelacja okazała się uzasadniona, prowadząc do wydania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym. Sąd odwoławczy nie podziela bowiem stanowiska Sądu pierwszej instancji co do znaczenia prawnego normy art. 129 k.p.c., a zwłaszcza co do wzajemnego stosunku regulacji zawartych w art. 694<sup>4</sup> k.p.c. i w art. 129 k.p.c.

Przypomnieć należy, że obecna treść art. 129 k.p.c. została ukształtowana przez ustawę z dnia 23 października 2009 r. o zmianie ustaw w zakresie uwierzytelniania dokumentów (Dz.U. nr 216 poz. 1676 - dalej jako ustawa z 23 października 2009 r.). Ustawa ta, jak trafnie wskazuje skarżący, wyposażając w sposób wyraźny przedstawicieli wymienionych w jej treści zawodów związanych z szeroko rozumianym obrotem prawnym, w kompetencje w zakresie poświadczania odpisów dokumentów za zgodność z oryginałami, jednocześnie nadała poświadczeniu dokonанemu przez kwalifikowanego pełnomocnika procesowego charakter dokumentu urzędowego.

Ustawa z 23 października 2009 r. znowelizowała także przepisy tzw. ustaw ustrojowych (w tym między innymi ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze – (tekst jednolity Dz.U. z 2009 r., nr 146 poz.1188 ze zm.) i ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2010 r., nr 10 poz. 65 ze zm.), przyznając m.in. adwokatom i radcom prawnym (ale także przedstawicielom innych profesji prawniczych wymienionych w ustawie), w zakresie określonym odrębnymi przepisami prawo do poświadczania odpisu dokumentu za zgodność z okazanym radcy prawnemu lub adwokatowi oryginałem. Ustawodawca nadał zatem rangę dokumentów urzędowych poświadczeniom sporządzanym (zgodnie z odrębnymi przepisami) przez przedstawicieli szerszej niż wcześniej palety zawodów prawniczych (ograniczonej przed nowelizacją w istocie do notariuszy). Moc dokumentu urzędowego w zakresie poświadczania dokumentów została więc związana przez nowelizację ustaw ustrojowych z posiadaniem prawa do wykonywania określonych zawodów.

W tym kontekście trafne są wywody apelującego upatrujące w kompetencji do poświadczania związku z profesjonalizmem usług prawniczych świadczonych przez przedstawicieli objętych ustawą zawodów oraz wyrazem lokowania tych profesji przez ustawodawcę wśród zawodów o wysokim stopniu zaufania publicznego. Jednocześnie przepisy ustrojowe odsyłają do odrębnych regulacji dookreślających kompetencje adwokata lub radcy prawnego do poświadczania ze skutkiem dokumentu urzędowego zgodności odpisu z oryginałem. Taką regulacją jest norma art. 129 k.p.c. przyznająca skutek ten poświadczeniom dokonywanym przez adwokata lub radcę prawnego skutecznie ustanowionego pełnomocnikiem w sprawie cywilnej. Brak umocowania będzie skutkowało tym, że oświadczenie o zgodności z oryginałem złożone przez adwokata lub radcę prawnego na odpisie dokumentu będzie posiadało wyłącznie walor dokumentu prywatnego. Skuteczne umocowanie (obok uprawnienia do wykonywania zawodu) jest więc przesłanką dla oceny charakteru prawnego dokonanego poświadczenia.

Podkreślić należy, że skoro w myśl art. 129 § 3 k.p.c. oświadczenie pełnomocnika występującego w sprawie o zgodności z oryginałem składanego w postępowaniu odpisu dokumentu ma charakter dokumentu urzędowego, to w postępowaniu cywilnym posiada ono walor, o którym mowa w art. 244 § 1 k.p.c. i w art. 252 k.p.c.

Powołane wyżej przepisy zawarte są w części pierwszej, księdze pierwszej K.p.c. dotyczącej procesu. Wobec motywów zaskarżonego orzeczenia ocenić należy, czy znajdują one zastosowanie również w postępowaniu nieprocesowym.

Zgodnie z art. 13 § 2 k.p.c. przepisy o procesie stosuje się odpowiednio do innych rodzajów postępowań unormowanych w niniejszym kodeksie, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Przepisy te znajdują więc zastosowanie także w postępowaniu procesowym, o ile nie są sprzeczne z regulacją dotyczącą trybu procesowego czy też rodzajów postępowań w tym trybie. Jeśli tak, to rozważyć należy, czy zachodzą okoliczności wyłączające możliwość stosowania art. 129 k.p.c. w postępowaniu rejestrowym. Sąd Rejonowy upatrywał podstawy takiego wyłączenia w treści art. 694<sup>4</sup> k.p.c. przyjmując, że przepis ten jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 129 k.p.c. i stanowi samoistną podstawę dla określenia kręgu dokumentów, które winny być złożone dla uzyskania orzeczenia o wpisie do rejestru. Zgodnie z tym przepisem dokumenty, na których podstawie dokonuje się wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, składa się w oryginałach albo poświadczonych urzędowo odpisach lub wyciągach.

W świetle brzmienia tego przepisu brak jest jednak podstaw w ocenie Sądu Okręgowego do uznania, że nie obejmuje on swoją regulacją jakiegokolwiek kategorii dokumentów, którym ustawa przyznaje walor dokumentu urzędowego w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c. Innymi słowy nie można w świetle tej regulacji uznać, by wolą ustawodawcy było wprowadzenie jakiegokolwiek ograniczenia czy też wyłączenia dokonywania wpisu w rejestrze w oparciu o odpisy dokumentów sporządzone stosownie do treści art. 129 § 3 k.p.c. Norma ta nie pozwala zwłaszcza na uznanie, że ustawodawca ogranicza krąg odpisów dokumentów mogących stanowić podstawę wpisu do odpisów poświadczonych za zgodność przez notariusza, co sugeruje argumentacja Sądu pierwszej instancji. Argumentów za taką interpretacją nie dostarcza wykładnia gramatyczna. Z brzmienia powołanego przepisu wywodzić należy, że każdy dokument, któremu przepisy szczególne będą nadawały charakter dokumentu urzędowego może stanowić podstawę wpisu w rejestrze. Skoro więc norma ta wymaga jedynie, by w postępowaniu rejestrowym fakty mające znaczenie dla rozstrzygnięcia były wykazane oryginałem lub urzędowo poświadczonym odpisem oryginału, to każdy odpis mający charakter dokumentu urzędowego będzie objęty jej zakresem.

W świetle treści art. 694<sup>4</sup> k.p.c. nie można zatem zasadnie wywodzić, aby istniała (powoływana przez Sąd Rejonowy) nadrzędność regulacji art. 694<sup>4</sup> k.p.c. w stosunku do art. 129 § 3 k.p.c. powodująca, że ten ostatni przepis nie znajduje zastosowania w postępowaniu nieprocesowym.

Norma art. 129 § 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. musi być uznana więc jako podstawa przyznania określonej kategorii dokumentów waloru odpisów poświadczonych urzędowo również w postępowaniu nieprocesowym. Skoro zaś norma art. 694<sup>4</sup> § 1 k.p.c. nie wyłącza tej kategorii dokumentów urzędowych z zakresu swojego działania to nie sposób uznać, by niedopuszczalne było dokonanie wpisu w rejestrze na ich podstawie. Nie zmienia tej oceny odwołanie się do argumentów z wykładni systemowej i celowościowej prezentowane w orzeczeniu Sądu pierwszej instancji.

Sąd Rejonowy eksponuje w tym zakresie kwestię przepisów kształtujących ustrój notariatu i kompetencje notariusza wywodząc stąd szczególny walor w zakresie wiarygodności odpisów poświadczanych przez przedstawicieli tego zawodu. Dostrzec trzeba, że czynności notarialne (w tym poświadczanie odpisów dokumentów) korzystają z waloru dokumentu urzędowego z mocy normy art. 4 cytowanej przez Sąd pierwszej instancji ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (tekst jedn. Dz.U. z 2014 r., poz. 164 ze zm.), który w płaszczyźnie redakcyjnej zawiera analogiczne sformułowanie do treści art. 129 § 3 k.p.c. Przywoływany w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przepis art. 96 ustawy odpowiada z kolei odpowiednim regulacjom ustaw zmienionych ustawą z dnia 23 października 2009 r. o zmianie ustaw w zakresie uwierzytelnienia dokumentów (art. 4 ust. 1b ustawy Prawo o adwokaturze, art. 6 ust. 3 ustawy o radcach prawnych, art. 41 ust. 4 ustawy o doradcach podatkowych, art. 9 ust. 3 ustawy o rzecznikach podatkowych i art. 27 ust. 3 ustawy o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa). Zatem sama regulacja ustrojowa

nie dostarcza istotnych argumentów deprecjonujących walor dowodowy i wiarygodność poświadczeń o zgodności z oryginałem dokonywanych przez przedstawicieli innych niż notariat zawodów prawniczych.

Różnicy w ustrojowym usytuowaniu notariuszy i podmiotów wymienionych w tych ustawach upatrywać należy w konieczności dookreślenia zakresu kompetencji tych podmiotów do poświadczania za zgodność z oryginałem (ze skutkiem dokumentu urzędowego) przez odrębne przepisy. W odniesieniu do notariusza kompetencja taka wynika wprost z ustawy ustrojowej i nie podlega ograniczeniu.

Jak wskazano wyżej w odniesieniu do regulacji przewidzianej przez Kodeks postępowania cywilnego zakres kompetencji radcy prawnego lub adwokata jest limitowany przez konieczność posiadania umocowania do reprezentowania strony postępowania. Jeśli jednak takie umocowanie istnieje, to odpis przezeń poświadczany w postępowaniu sądowym musi być traktowany stosownie do treści art. 244 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. także w postępowaniu rejestrowym.

Nie zmienia tego względ na rygoryzm wynikający z publiczno-prawnego znaczenia rejestru sądowego podkreślany w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Wyróżnianym przez Sąd Rejonowy domniemaniem prawdziwości objęte jest bowiem również oświadczenie o zgodności odpisu z oryginałem złożone przez umocowanego pełnomocnika (art. 129 § 3 k.p.c. w zw. z art. 244 § 1 k.p.c.). Ewentualne wątpliwości Sądu co do wiarygodności złożonego przez pełnomocnika oświadczenia powinny być natomiast usuwane na podstawie art. 129 § 4 k.p.c. Zatem ustawa wprost przewiduje instrument pozwalający Sądowi na weryfikację z urzędu rzetelności poświadczania za zgodność z oryginałem dokonanego przez zawodowego pełnomocnika procesowego.

Argument dotyczący celu nowelizacji art. 129 k.p.c. oparty o treść uzasadnienia projektu ustawy również nie prowadzi do wniosków pozwalających na uznanie, że norma art. 694<sup>4</sup> § 1 k.p.c. obejmuje jedynie wyeksplikowane przez Sąd pierwszej instancji grupy dokumentów urzędowych. Nie można bowiem w świetle tej argumentacji uznać, że nowelizacja miała na celu wyłącznie ułatwienie dochodzenia praw w ramach postępowania kontradiktoryjnego i z tej przyczyny nie znajduje zastosowania w postępowaniu nieprocesowym (ze względu na specyfikę tego trybu postępowania). Pomijając kwestię braku procesowo-prawnych podstaw do rozróżniania prawnego znaczenia dokumentu urzędowego w zależności od tego, czy jest on składny w postępowaniu prowadzonym w trybie procesowym czy też w nieprocesowym, dostrzec należy, że mocą ustawy znowelizowano nie tylko K.p.c., ale też analogiczne normy K.p.a., ustawy Ordynacja podatkowa, ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, a zatem ustaw, które nie regulują postępowań o charakterze kontradiktoryjnym i obejmują regulacją procedury, w których dominuje interes publiczny.

Już na tej podstawie trudno jest przyjąć tezę, by celem nowelizacji art. 129 k.p.c. i wyposażenia odpisów sygnowanych przez zawodowych pełnomocników procesowych było wyłącznie odformalizowanie postępowania procesowego (i jak sugeruje Sąd Rejonowy - stworzenie specyficznej kategorii dokumentów urzędowych wyłącznie na użytek tego postępowania - pozbawionych znaczenia prawnego w przypadku konieczności stosowania przepisów o postępowaniu nieprocesowym lub np. egzekucyjnym). Przeciwnie - nadanie charakteru dokumentów urzędowych takim odpisom zwiększa ich walor dowodowy i wiarygodność, a zatem służy zwiększeniu pewności obrotu prawnego.

W ocenie Sądu odwoławczego celu nowelizacji upatrywać więc należy nie tyle w poszukiwaniu sposobu uproszczenia procedur, co raczej w dążeniu do podniesienia wiarygodności dokumentów kreowanych przez osoby występujące profesjonalnie w obrocie prawnym i wyłączenia konieczności dokonywania przez sąd czynności polegających na badaniu zgodności z oryginałem odpisów składanych przez strony.

Przypomnieć należy, że wiarygodność dokumentów urzędowych jest chroniona również przez regulację prawa karnego (art. 271 i art. 273 k.k.), a zatem przyznanie zawodowym pełnomocnikom kompetencji do tworzenia kwalifikowanych odpisów dokumentów, wiąże się jednocześnie z odpowiednim poziomem odpowiedzialności prawnej tych osób, nie odbiegającym od poziomu odpowiedzialności notariusza.

Nie sposób przyjąć w tym świetle, aby odpisy poświadczane za zgodność przez notariusza winny być uznawane za cechujące się wyższym walorem wiarygodności niż odpisy sporządzane przez osoby wykonujące profesje wymienione w ustawie z dnia 23 października 2009 r.

Nadto dostrzec należy, że zgodnie z art. 129 § 4 k.p.c. Sąd posiada kompetencję do przeprowadzenia z urzędu kontroli rzetelności każdego przedkładanego w postępowaniu sądowym odpisu dokumentu, mogąc żądać przedłożenia oryginału. Zatem ustawa wprowadza instrument służący eliminacji ewentualnych wątpliwości co do poprawności lub rzetelności sporządzenia odpisu. Stąd też podnoszone przez Sąd pierwszej instancji względy związane ze znaczeniem wpisów do rejestru sądowego w aspekcie zasady bezpieczeństwa obrotu (i oparty o ten argument wywód co do tego, iż istota postępowania rejestrowego wymaga, by wpisy opierać wyłącznie o odpisy dokumentów sporządzone przez notariusza) również nie mogą zmienić przedstawionej wykładni art. 129 k.p.c.

W konsekwencji Sąd odwoławczy nie znalazł podstaw do tego, aby podzielić argumentację Sądu pierwszej instancji, która doprowadziła do oddalenia wniosku o wpis. Stąd też stosując normę art. 694<sup>7</sup> k.p.c. należało zaskarżone orzeczenie uchylić.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności oceni, czy istotne dla rozstrzygnięcia odpisy dokumentów złożone do akt spraw zostały sporządzone zgodnie z przepisem art. 6 ustawy o radcach prawnych (a zatem czy istnieją podstawy by dokumentom tym przyznać charakter dokumentów urzędowych w zakresie poświadczenia za zgodność z oryginałem). W przypadku pozytywnego rozstrzygnięcia tej kwestii Sąd rozpozna żądanie wniosku uwzględniając możliwość zastosowania art. 129 § 4 k.p.c., w przypadku gdyby na tym etapie postępowania powstały wątpliwości co do rzetelności odpisu.

SSO Piotr Sałamaj SSO Agnieszka Woźniak SSR del. Rafał Lila